

Někdy čtenář při opětovném čtení určité knihy narazí na rozpor, kterého si dříve nevšiml. Něco takového se mi přihodilo při listování knihou *Ženy a milenky českých králů*. Líčení osudu první manželky českého krále Přemysla Otakara II. Markéty Babenberské v kapitole nazvané *Mateřská manželka a chlapecká milenka* končí slovy: „Markéta, jak se zdá, se sžila s českým prostředím. Poslední léta svého života strávila totiž v jihočeském Krumlově, kde byla hostem předních českých šlechticů, Vítkovců. Zemřela v roce 1267. Tak se v tichosti jižních Čech, které se teprve probouzely ke své příští slávě, skončil dlouhý, v řadě ohledů neveselý životní příběh ženy – dědičky rakouských zemí“.¹

Uvedené konstatování mně lehce ohromilo a přimělo pít se po pramenech, které by potvrdily nebo vyvrátily tuto informaci, která mi již na první pohled připadala neuvěřitelná. Autoři jmenované knihy parafrázovali příslušnou část *Novotného Českých dějin*: „A zdá se, že Markéta sama přilnula k zemi, již na čas byla královnou. Odešla-li vskutku do Rakous, jak chce současný letopisec, nebylo to na dlouho. Již 23. května 1262 setkáváme se s ní na Krumlově a zde snad také – vidíme ji tu opět roku 1266 – po šesti letech roku 1267 zemřela“.²

Novotný v poznámce uvedl jako pramen Rýmovanou kroniku Rakouskou, podle níž se Markéta měla po rozvodu s Přemyslem Otakarem usadit v rakouské Kremži, což zpochybnil editor uvedené kroniky Huber. Novotný ale připomíná také zmínku o Markétině odchodu do Rakous ve Zbraslavské kronice.³ Jak Hubera, tak Novotného, stejně jako editora druhého dílu *Regest Josefa Emlera*, svedlo na scestí místo vydání Markétiny listiny ze dne 23. května 1262, kterým bylo Chrumenowe. Automaticky ho ztotožnili s Českým Krumlovem, jehož německý název se ve 13. století objevuje v podobách Chrumbenowe (1253), Krumbenowe (1259), Crummenowe (1261), Crumnow (1274), Crumnaw (1283).

Zmíněná listina by měla být uložena v archivu cisterciáckého kláštera Heiligenkreuz, založeného v roce 1135 Markétiným prapradědem Leopoldem III. Babenberským. V listině Markéty, římská královna a dcera vévody Leopolda (VI.), dává klášteru v Heiligenkreuz důlní právo v místě zvaném Talarn.⁴ V Markétině listině uvedený Chrumenove není Českým Krumlovem, ale obcí Krumau am Kamp, ležící severozápadně od Kremže v oblasti známé jako Waldviertel v Rakousku. Poblíž jmenované obce leží zřícenina stejnojmenného hradu (viz obrázek).

Proč by se měla dědička rakouských zemí po rozvodu s českým králem zdržovat na území Čech, když měla na území Rakouska svůj nemovitý majetek (Krems)? Proč by se uchýlovala do Českého Krumlova, který tehdy patřil pánům z Krumlova? Pokud by snad neměla opuštěná Markéta kam jít, tak by patrně v jižních Čechách zvolila spíše pomocnou ruku Voka I. z Rožmberka se sídlem v Rožmberku nad Vltavou. Pan Vok byl, kromě jiných funkcí, také štyrským hejtmanem ve službách českého krále Přemysla Otakara II., tudíž správcem části babenberského dědictví. Vokova manželka Hedvika byla rozená ze Schaunberka a ovdovělá z Kuenringu, přičemž oba jmenované rody měly k Babenberkům blízko. V roce 1260 Přemysl Otakar II. a jeho tehdejší manželka Markéta darovali Vokovi z Rožmberka rakouské panství a hrad Rabs, patrně jako odměnu za Vokovu podporu českého krále v bitvě u Kressenbrunu, která se odehrála 12. července 1260. Obě listiny byly vydány bez denního data u obce Laa na Moravském poli, kde se zmíněná bitva konala.⁵ Tato skutečnost potvrzuje fakt, že Markéta doprovázela svého manžela i na bojiště.

Nová odborná literatura již tento omyl s Markétiným pobytem v Českém Krumlově neuvádí, aniž by se ale někdo z autorů pokusil tuto mylnou informaci vyvrátit nebo vysvětlit. Například Žemlička ve *Století posledních Přemyslovců* konstatuje: „Rovněž chápavá Markéta rozuměla touze královského manžela [po dědici] a nekladla překážek. U pražského dvora ovšem zůstat nemohla a odebrala se do Rakous“.⁶ Šarochová v *Radostném údělu vdovském* píše: „Dvůr vypovězené královny se usadil nedaleko česko-rakouské hranice, z rakouské strany pochopitelně, kde král vykázal své někdejší ženě přijatelné sídlo“.⁷

Jenom pro pořádek uvedu základní údaje o Markétě Babenberské. Narodila se v roce 1204 nebo 1205 jako dcera Leopolda VI. Babenberského. Prvním manželem byl římský král Jindřich VII. Štaufský (+1242). Jako vdova se v důsledku řady úmrtí v rodu Babenberků v roce 1246 stala hlavní dědičkou babenberského dědictví, což bylo důvodem, aby se s ní v roce 1252 oženil pozdější český král Přemysl Otakar II. Bezdětné manželství bylo rozvedeno v roce 1261 a Markéta poté dožila v dolnorakouské Kremži a Krumau am Kamp, kde 29. října 1266 zemřela.

Velmi dobře je heslo Markéta Babenberská zpracováno v rámci Wikipedie, otevřené encyklopedie na internetu, kde je také uveden seznam literatury.

- 1 Jaroslav Čechura, Milan Hlavačka, Eduard Maur. *Ženy a milenky českých králů*. Praha, Akropolis 1996, s. 46.
- 2 Václav Novotný. *České dějiny. I/4*. Praha, Jan Laichter 1937, s. 104-105.
- 3 Zbraslavská kronika. Praha, Svoboda 1976, s. 36.
- 4 Josef Emler. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. II. (Regesta II.)* Praha 1882, č. 369.
- 5 *Regesta II.*, č. 262 a 263.
- 6 Josef Žemlička. *Století posledních Přemyslovců*. Praha, Panorama 1986, s. 116.
- 7 Gabriela V. Šarochová. *Radostný úděl vdovský*. Praha, Dokořán 2004, s. 64.